

täänridä q[u]t bulmiš^{al}[p] bilgä täñ[r]i uj^uγur q[ar]an...] = az égben boldogságot talált vitéz és bölcs ujjur kagán.

A mi a feliratoknak nyelvét illeti: minden ízében török, kiejtése teljesen illeszkedő, igen közel rokona az ujjurnak, de nem egészen azonos vele. Az ábécze eredetét Thomsen még nem tárgyalja, s a betűket hangértékükkel együtt közölve egyelőre csak arra a hasonlatosságra figyelmeztet, mely e jegyek és a pehlevi ábécze jegyei közt mutatkozik.

A megfejtés mindenesetre igen jelentékeny esemény a mi nyelvészetünk terén, s ámbár nem remélhetjük, hogy az orkhoni fölíratok a magyar őstörténetről is adnak némi fölvilágosítást, fontosakká teszi őket már az a körülmény, hogy bennük birjuk az uráaltaji nyelvcsaládnak legrégebb nyelvemlékét. Török-tudós honfitársainknak — ha már az első megfejtés dicsőségétől elestek — nem képzelhetek vonzóbb föladatot, mint ha a közzétett ábécze segítségével most már ők is rajta lesznek, hogy a fölíratok tartalma mentül előbb teljesen meg legyen állapítva. (A fölíratok kiadásai meg vannak nálunk az akadémiai könyvtárban s a múzeumi régiségtár kézi könyvtárában).

U. i. Épen mikor e jelentésemet fölolvastam az Akadémiában, érkezett meg Radloff füzete, melyben már is közölve van Thomsen ábéczéje alapján az egyik nagy fölírat. A füzetnek czíme: *Die alttürkischen Inschriften der Mongolei. I. Das Denkmal zu Ehren des Prinzen Kül Tegin. Von W. Radloff.* St. Pétersbourg. Imprimerie de l'Académie Impériale des Sciences 1894. 4-r. 35 l. — Radloff eredeti jegyeivel és átiratban is közli a fölíratot, azonfölül a fordítást is mellékli, s igéri, hogy utólag szójegyzéket és nyelvtani jegyzeteket fog hozzáfűzteni.

SIMONYI ZSIGMOND.

Alít és uráaltaji társai. Az *alít*, *alejt*, *alojt* ige a. m. vél, tart vminek, l. NySz. és Tsz. Alakjára nézve lehet műveltető ige, mint *állít*, *szállít*. De mi az alapszava? Nyomra vezet a finn *olettaa*, mely ugyanazt jelenti, pedig nyilván az *ole* 'van' ige műveltetője, tehát a. m. 'letetni', azaz mondani v. gondolni, hogy van (vö. *halatni*: mondani, hogy meghalt, *származtatni* stb.); l. Jelent. alapv. 32). — Úgy látszik, az uráaltaji nyelvekben különben is honos ez az észjárás: a mandsuban legalább szintén alítást, vélest jelent a létige műveltető formája: *o-bu*, l. NyK. XX. 381. — Tehát *alojt*, **olojt* = **colajt* a *vol* 'van' igéből.

SIMONYI ZSIGMOND.